

INTEGROVANÁ NÁMORNÁ POLITIKA

Integrovaná námorná politika (INP) EÚ tvorí celostný prístup ku všetkým politikám týkajúcim sa mora. Na základe myšlienky, že koordinovaním svojich politík dokáže Únia dospieť k vyšším výnosom z morí a oceánov s menším vplyvom na životné prostredie, zahŕňa INP také rôznorodé oblasti, ako sú rybolov a akvakultúra, lodná doprava a námorné prístavy, morské prostredie, morský výskum, výroba energie na mori, lodné staviteľstvo a odvetvia súvisiace s morom, námorný dozor, námorný a pobrežný cestovný ruch, zamestnanosť, rozvoj pobrežných regiónov a vonkajšie vzťahy v námorných záležitostiach.

PRÁVNY ZÁKLAD

Závery predsedníctva o námornej politike prijaté na zasadnutí Európskej rady 14. decembra 2007 v Bruseli.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013 z 11. decembra 2013 o spoločnej rybárskej politike, ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutie Rady 2004/585/ES.

Podľa tohto nariadenia by sa spoločná rybárska politika (SRP) mala vykonávať spôsobom, ktorý je v súlade s inými politikami Únie, najmä s námornou politikou (bod 17 preambuly), a v článku 34 ods. 1 písm. e) sa požaduje, aby Komisia poskytla usmernenia na začlenenie akvakultúrnych činností do námorného, pobrežného a vnútrozemského priestorového plánovania.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 508/2014 z 15. mája 2014 o Európskom námornom a rybárskom fonde.

MEDZNÍKY

- marec 2005: Komisia predkladá oznámenie o INP pre EÚ, v ktorom stanovuje plánované ciele pre zelenú knihu o budúcnosti námornej politiky EÚ,
- október 2007: Komisia predkladá návrh INP EÚ, známy pod názvom modrá kniha ([COM\(2007\)0575](#)), a príslušný akčný plán ([SEC\(2007\)1278](#)),
- december 2007: Európska rada INP víta a vyzýva Komisiu, aby na konci roka 2009 predložila správu o pokroku,

- september 2010: Komisia predkladá návrh nariadenia, v ktorom sa stanovuje program nepretržitej finančnej podpory INP na obdobie 2011 – 2013 ([COM\(2010\)0494](#)),
- december 2011: Parlament a Európska rada prijímajú uvedené nariadenie, ktoré tvorí súčasný právny základ INP,
- 8. októbra 2012: európski ministri zodpovední za námornú politiku a Komisia prijímajú morskú a námornú agendu pre rast a zamestnanosť.

CIELE

INP je rámcom, ktorý má uľahčiť rozvoj a koordináciu rôznorodých a niekedy konfliktných aktivít súvisiacich s morom, s cieľom:

- maximálne podporovať udržateľné využívanie oceánov a morí, aby sa umožnil rozvoj prímorských a pobrežných regiónov, pokiaľ ide o:
 - námornú dopravu: zlepšovanie výkonnosti námornej dopravy v Európe a zabezpečovanie jej dlhodobej konkurencieschopnosti vytvorením európskeho priestoru námornej dopravy bez prekážok a prostredníctvom stratégie pre námornú dopravu na roky 2008 – 2018,
 - námorné prístavy: vydávanie usmernení pre uplatňovanie právnych predpisov v oblasti životného prostredia týkajúcich sa prístavov a navrhovanie novej prístavnej politiky,
 - lodiarsky priemysel: podpora technologických inovácií a európskej siete námorných viacodvetvových zoskupení,
 - námorné pracovné príležitosti: rozširovanie odborných kvalifikácií s cieľom zabezpečiť lepšie kariérne vyhliadky v tomto odvetví,
 - životné prostredie: znižovanie vplyvov zmeny klímy a prispôsobovanie sa jej v pobrežných oblastiach a znižovanie znečisťovania a emisií skleníkových plynov z lodí,
 - riadenie rybolovu: eliminovanie odhadzovania úlovkov, deštruktívnych metód rybolovu (napríklad lov vlečnými sieťami v citlivých oblastiach) a nezákonného, nenahláseného a neregulovaného rybolovu, podporovanie akvakultúry, ktorá je bezpečná z hľadiska životného prostredia;
- vybudovať vedomostnú a inovačnú základňu pre námornú politiku prostredníctvom:
 - komplexnej európskej stratégie pre morský a námorný výskum (rámcová smernica o morskej stratégii) (2008/56/ES); k jej vykonávaniu prispel siedmy rámcový program pre výskum vďaka inováciám, ktoré boli výsledkom výskumu integrovaného prístupu k morským záležitostiam (2007 – 2013),

- spoločných, prierezových výziev a príležitostí na inováciu v modrej ekonomike v rámci programu Horizont 2020 a rámcového programu v oblasti výskumu a technického rozvoja (2014 – 2020),
- podpory výskumu zmeny klímy a jej vplyvov na námorné činnosti, životné prostredie, pobrežné zóny a ostrovy,
- európskeho oceánografického partnerstva pre spoločný dialóg medzi vedeckou komunitou, odvetvím a tvorcami politiky;
- zlepšovať kvalitu života v pobrežných regiónoch:
 - podporovaním pobrežného a námorného cestovného ruchu,
 - prípravou databázy finančných prostriedkov Spoločenstva dostupných pre námorné projekty a pobrežné regióny,
 - vypracovaním stratégie Spoločenstva na prevenciu katastrof v pobrežných regiónoch,
 - rozvíjaním námorného potenciálu najvzdialenejších regiónov a ostrovov EÚ,
- presadzovať vedúce postavenie Európy v medzinárodných námorných záležitostiach:
 - spoluprácou v oblasti námorných vecí v rámci politiky rozširovania, európskej susedskej politiky a severnej dimenzie, aby zahŕňala záležitosti námornej politiky a riadenie spoločných morí,
 - projektovaním námornej politiky EÚ na základe štruktúrovaného dialógu s hlavnými partnermi,
- zvyšovať viditeľnosť námornej Európy:
 - spustením internetovej aplikácie Európsky atlas morí, s cieľom zdôrazniť spoločné európske námorné dedičstvo,
 - každoročným pripomenutím 20. mája ako Európskeho námorného dňa,
- vytvoriť vnútorné koordinačné štruktúry pre námorné záležitosti a vymedziť povinnosti a právomoci pobrežných regiónov.

DOSIAHNUTÉ ÚSPECHY

V súlade s akčným plánom pre námornú politiku bolo zavedených viacero konkrétnych opatrení:

- oznámenie Komisie o európskej stratégii pre morský a námorný výskum ([COM\(2008\)0534](#)), v ktorom sa navrhujú konkrétne opatrenia a mechanizmy na zlepšenie morského a námorného výskumu,
- oznámenie Komisie o veternej energii na mori ([COM\(2008\)0768](#)), v ktorom sú uvedené výzvy, ktoré je potrebné riešiť s cieľom využiť potenciál Európy v oblasti veternej energie na mori, a ktoré zdôrazňuje potrebu lepších priemyselných a technologických riešení, uplatňovania právnych predpisov EÚ v oblasti životného

prostredia vychádzajúcich z realistického posúdenia vplyvov veterných parkov, ako aj zlepšených elektrických sietí schopných vytvárať rovnováhu medzi výrobou a dopytom a prenášať elektrickú energiu do stredísk spotreby,

- oznámenie Komisie o strategických cieľoch a odporúčaníach pre politiku EÚ v oblasti námornej dopravy s cieľom presadzovať bezpečnú, zabezpečenú a účinnú dopravu ([COM\(2009\)0008](#)), ako aj oznámenie a akčný plán so zreteľom na vytvorenie európskeho priestoru námornej dopravy bez prekážok ([COM\(2009\)0010](#)), doplnené návrhom smernice o ohlasovacích formalitách lodí plávajúcich do prístavov a/alebo z prístavov členských štátov ([COM\(2009\)0011](#)), pričom cieľom všetkých týchto právnych predpisov je zníženie byrokracie a uľahčenie námornej dopravy medzi prístavmi EÚ,
- stratégia pre región Baltického mora ([COM\(2009\)0248](#)), ktorá je prvou komplexnou stratégiou vytvorenou na „makroregionálnej“ úrovni a prvým krokom k regionálnej implementácii INP, vrátane zoznamu 80 hlavných projektov. V plnom súlade s touto stratégiou prijala Komisia Program EÚ pre udržateľný modrý rast regiónu Baltského mora (SWD(2014)0167), ktorý je založený na konzistentnom prístupe k inováciám a zvýšenej udržateľnosti,
- oznámenie Komisie s názvom Integrovanou námornou politikou k zlepšeniu spravovania Stredozemia ([COM\(2009\)0466](#)), ktorého cieľom je doplniť rozličné odvetvové opatrenia, ktoré EÚ presadzuje v oblasti Stredozemia,
- oznámenie Komisie o medzinárodnom rozmere INP ([COM\(2009\)0536](#)), ktoré dopĺňa predchádzajúce regionálne iniciatívy tým, že skúma, ako by sa mala INP rozšíriť do širšieho medzinárodného kontextu, a zároveň predpokladá vytvorenie rámca EÚ pre globálny prístup k otázkam v námornej oblasti, čím podporuje úlohu EÚ na medzinárodných fórach,
- oznámenie Komisie s názvom Poznatky o mori 2020 ([COM\(2010\)0461](#)), ktoré je zamerané na zlepšenie využívania vedeckých poznatkov o moriach a oceánoch Európy prostredníctvom koordinovaného prístupu k zberu námorných údajov a ich zhromažďovaniu,
- stratégia EÚ pre oblasť Čierneho mora^[1], ktorá vytvára oblasť mieru, demokracie, prosperity a stability a zaisťuje energetickú bezpečnosť v EÚ,
- oznámenie Komisie o námornej stratégii pre atlantickú oblasť ([COM\(2011\)0782](#)), ktorého cieľom je podporovať vytváranie pracovných miest a rast v atlantickej oblasti posilnením jej námorného potenciálu. Atlantické fórum stanovilo prostredníctvom akčného plánu prijatého 13. mája 2013 prioritné opatrenia, pričom umožnilo strategické využívanie štrukturálnych fondov EÚ na podporu námorného rastu v období 2014 – 2020,
- oznámenie Komisie o modrom raste ([COM\(2012\)0494](#)), ktorým sa zavádza spoločná iniciatíva s členskými štátmi, regiónmi a všetkými príslušnými zainteresovanými stranami na využitie potenciálu modrého hospodárstva,

[1]Ú. v. EÚ C 136 E, 11.5.2012, s. 81.

- nariadenie (EÚ) č. 1052/2013, ktorým sa zriaďuje európsky systém hraničného dozoru (EUROSUR) na účely odhaľovania, prevencie a potlačania cezhraničnej trestnej činnosti a zabezpečenie ochrany životov migrantov,
- smernica 2014/89/EÚ, ktorou sa ustanovuje rámec pre námorné priestorové plánovanie s cieľom podporovať udržateľný rast námorných hospodárstiev a využívanie morských zdrojov, pričom treba zabezpečiť, aby riadne plánovanie bolo základom všetkých námorných činností, čím sa umožní väčšia súčinnosť medzi rozličnými námornými činnosťami,
- oznámenie Komisie o spoločnom prostredí na výmenu informácií (COM(2014)0451), ktorého cieľom je zvýšiť účinnosť a nákladovú efektívnosť námorného dozoru umožnením vhodnej, bezpečnej a účinnej výmeny údajov naprieč odvetvami a hranicami v celej EÚ. To sa týka pobrežných hliadok, subjektov činných v oblasti kontroly plavidiel, monitorovania životného prostredia, prevencie znečisťovania, rybárstva a kontroly hraníc, orgánov v daňovej oblasti a orgánov všeobecného presadzovania práva, ako aj námorných síl,
- spoločné oznámenie o integrovanej politike Európskej únie pre Arktídu (JOIN(2016)0021), ktoré sa zameriava na presadzovanie medzinárodnej spolupráce pri riešení dosahu zmeny klímy a na podporu trvalo udržateľného rozvoja a prispievanie k nemu, najmä v európskej časti Arktídy,
- stratégia EÚ pre región Jadranského a Iónskeho mora (COM(2014)0357), ktorá stanovuje rámec pre súdržnú makroregionálnu stratégiu a akčný plán s cieľom riešiť problémy a využívať príležitosti v námornej oblasti, a to prostredníctvom spolupráce medzi zúčastnenými krajinami.

ÚLOHA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Integrovaný prístup spájajúci rozličné politické oblasti bol z politického hľadiska prelomový. Problematika námornej politiky v Parlamente patrí do pôsobnosti viacerých výborov, zatiaľ čo GR MARE v rámci Komisie je organizované tak, aby zabezpečovalo lepšiu tematickú koordináciu, a v Rade zodpovedá za INP Rada pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy. Prvým krokom Parlamentu k lepšej synergii bolo vytvorenie medziskupiny pre moria, rieky, ostrovy a pobrežné oblasti, ktorej predsedá Gesine Meissner (ALDE) a ktorú tvorí viac ako 80 poslancov EP zo šiestich rozličných politických skupín a 19 členských štátov. Skupina je zostavená tak, aby bolo možné rokovať horizontálne i naprieč straníckymi líniami.

Súčasťou pracovnej skupiny Parlamentu, ktorá mala vypracovať správu o zelenej knihe o INP, bol aj Výbor pre dopravu a cestovný ruch, Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín a Výbor pre rybné hospodárstvo (posledné dva menované výbory boli pridružené výbory požiadané o stanovisko), ako aj Výbor pre priemysel, výskum a energetiku a Výbor pre regionálny rozvoj (výbory požiadané o stanovisko). V prvom uznesení z 12. júla 2007 o budúcnosti námornej politiky Európskej únie: Európska vízia pre oceány a moria^[2] sa zdôraznili tieto témy:

[2]Ú. v. EÚ C 175 E, 10.7.2008, s. 531.

- zmena klímy ako najväčšia výzva námornej politiky – má sa riešiť znížením emisií skleníkových plynov z lodí, posúdením uskutočniteľnosti obchodu s emisiami lodnej dopravy a podporou energie z obnoviteľných zdrojov,
- lepšia európska lodná doprava s lepšími európskymi loďami – má sa dosiahnuť znížením emisií, ktoré znečisťujú ovzdušie, a zvyšovaním námornej bezpečnosti a skvalitňovaním sociálnych právnych predpisov pre pracovníkov,
- lepšia európska pobrežná politika a lepšie európske prístavy – pomocou nástrojov politiky súdržnosti,
- udržateľný pobrežný cestovný ruch, keďže životné prostredie je nevyhnutné na prežitie tohto odvetvia,
- udržateľné námorné životné prostredie, keďže je nevyhnutné zabezpečiť jeho zachovanie a v mnohých prípadoch i obnovu,
- integrovaná rybárska politika ako spôsob ochrany záujmov rybolovu malého rozsahu s cieľom skončiť s problémom vedľajších a odhodенých úlovkov a uznať rastúci sociálno-hospodársky význam akvakultúry,
- morský výskum, energetika, technológie a inovácie s cieľom náležitým spôsobom sa vyrovnáť s výzvou udržateľnosti s primeranou podporou finančných prostriedkov EÚ a členských štátov, a to prostredníctvom európskeho konzorcia pre morský výskum a spoločného využívania poznatkov a znalostí,
- spoločná námorná politika zameraná na vytvorenie európskeho námorného priestoru, ktorý prispeje k integrácii vnútorného trhu pre námornú dopravu a služby vo vnútri EÚ.

Uznesenie Parlamentu z 20. mája 2008 o integrovanej námornej politike Európskej únie^[3] ako dokument nadväzujúci na oznámenie Komisie v tejto veci vychádzalo zo správy Výboru pre dopravu a cestovný ruch so stanoviskami od Výboru pre rybné hospodárstvo a Výboru pre regionálny rozvoj.

Parlament následne vypracoval správu týkajúcu sa balíka štyroch oznámení Komisie o INP z októbra 2009 ([COM\(2009\)0466](#), [COM\(2009\)0536](#), [COM\(2009\)0538](#) a [COM\(2009\)0540](#)), pričom gestorským výborom bol Výbor pre dopravu a cestovný ruch a výborom požiadaným o stanovisko bol v rámci postupu pridružených výborov Výbor pre rybné hospodárstvo (článok 50 rokovacieho poriadku). V uznesení z 21. októbra 2010 o integrovanej námornej politike – hodnotenie dosiahnutého pokroku a nové výzvy^[4] sa potvrdzuje v podstate pozitívne hodnotenie INP zo strany Parlamentu.

Dňa 24. novembra 2011, v nadväznosti na odporúčanie Výboru pre dopravu a cestovný ruch, ktorý bol pre túto správu gestorským výborom, prijal Parlament pozíciu k programu na podporu budúceho rozvoja integrovanej námornej politiky ([2010/0257\(COD\)](#)).

[3]Ú. v. EÚ C 279 E, 19.11.2009, s. 30.

[4]Ú. v. EÚ C 70 E, 8.3.2012, s. 70.

Správa bola potom schválená Radou, pričom sa zmenila na nariadenie (EÚ) č. 1255/2001, ktoré slúži dodnes ako rámec pre INP.

Dňa 2. júla 2013 Parlament prijal uznesenie o modrom raste^[5], v ktorom privítal oznámenie Komisie o modrom raste poukazujúce na potenciál námorného hospodárstva zabezpečovať inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast a vytvárať pracovné príležitosti. Cieľom tohto uznesenia je oživiť a podporiť INP a zároveň zdôrazniť, že stratégia modrého rastu ako súčasť INP podnieti rozvoj synergie a koordinovaných politík, čím vytvorí európsku pridanú hodnotu.

Čo sa týka nariadenia o Európskom fonde pre námorníctvo a rybárstvo, Parlament sa pri hlasovaní na plenárnom zasadnutí 16. apríla 2014 zasadil o to, aby sa z celkového objemu z Európskeho fondu pre námorníctvo a rybárstvo vyčlenilo 5 % rozpočtových prostriedkov na INP na obdobie 2014 – 2020, čo predstavuje štvornásobný nárast prostriedkov pre INP.

Dňa 16. januára 2018 Parlament prijal aj uznesenie o medzinárodnej správe oceánov: program pre budúcnosť našich oceánov v kontexte cieľov trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030^[6]. Správa sa vzťahuje na všetky ľudské námorné a morské činnosti, a to tradičné aj nové vrátane rybolovu.

Dňa 27. marca 2019 Parlament prijal pozíciu v prvom čítaní na účely prijatia smernice Európskeho parlamentu a Rady o znižovaní vplyvu určitých plastových výrobkov na životné prostredie^[7]. Uvádza sa v nej, že v rámci vytvorenia obehového hospodárstva je potrebné, aby používatelia rybárskeho výstroja obsahujúceho plasty zvažili opätovne použiteľné alternatívy a opätovne použiteľné systémy.

Dňa 4. apríla 2019 Parlament prijal pozíciu v prvom čítaní na účely prijatia smernice Európskeho parlamentu a Rady o minimálnej úrovni prípravy námorníkov^[8]. Cieľom je zlepšiť úroveň námornej bezpečnosti a ochrany mora pred znečistením prostredníctvom rozvíjania prípravy a osvedčovania námorníkov v súlade s medzinárodnými pravidlami a technologickým pokrokom.

Carmen-Paz Martí
05/2019

[5]Ú. v. EÚ C 75, 26.2.2016, s. 24.

[6]Ú. v. EÚ C 458, 19.12.2018, s. 9.

[7]P8_TA(2019)0305.

[8]P8_TA(2019)0354.

